

عبدالحمید صاحب جا تفریق
پیدا کرائیندڙ هوتان

f

هوتانن جا ٽنل زوار حسین شاه
جا مدلل جواب

صدقیت

حق چڏي باطل ۾ لڳ حرص و هوا جي واسطي
 خود پرستي ڪيم ڪر اي دل خدا جي واسطي
 دل جو ڪعبو عرش اعظم انجي حرمت فرض عين
 معيو ڪر صدقئون سدا انجي صفا جي واسطي
 ڪر مدينه ۾ هلي تهل دل محمد جو طواف
 طالعبر حق ٿي رسول رهنما جي واسطي
 روضه شاه نجف ۾ پڻ زيارت نفل پڙه
 ختم قرآن ذڪر شاه اوليا جي واسطي
 ته دلئون صدقئون سدا پڙه سهرسين صلوات و سلام
 روح پاڪ حضرت خيرالسناء جي واسطي
 ذڪر ۾ زهر حسن جي زندگي سڀ زهر چان
 رت هنجو نت رو شهيدي ڪربلا جي واسطي
 پنج مطلب دنيوي منهنجا ٻڌو سڀ پاڇه سان
 پنج مطلب پيا اٿم روزي جزا جي واسطي
 پهرين منهنجي دهر هئي هر وقت حسب اهليت
 پنهنجي قدمن سان رڪو دار البقا جي واسطي
 پنجون پيرالديءَ شهر شهدا جي ٿي مدفن مندر
 اصل ڪئون ايجاد ثابت ڪربلا جي واسطي

پيش لفظ

(۱) غلط الزامن جي سرخيءَ سان مولوي عبدالحميد چانڊئي صاحب اشتهار ڇپائي نه رڳو پنهنجي ڪني ڪي ڏٺو ڪيو آهي، پر انتشار پيدا ڪرايو آهي. ۽ غير مذهب وارن کي به نڪتہ چيني ڪرڻ جو موقعو ڏنو آهي جي نئوليون ڪندا وتن ته چڱو ٿيو جو پاڻ ۾ پئي اٿن - نه سندن خلاف ڪنهن اشتهار ڇپايو ۽ نڪي فساد ۽ جڳهڙو ٿي سائس ڪيو، ان هوندي به اشتهار ۾ عقيدتي جو اظهار ڪرڻ مان ته ائين سمجهڻ ڪهرجي ته عزاداريءَ جي مجلسن ۽ محفلن ۾ مذهب امام جي خلاف دل آزار جملا بيان ڪري اهل مذهب جي دل آزاري ڪئي آهي، جنهن ڪري کيس تقريرن ڪرڻ جو موقعو خواه دعوتون ٿيڻا ڏين تڏهن واويلا ۽ شور مچائي رهيو آهي.

”چرا ڪار ڪند عاقل ڪم باز آبد پشيماني“

(۲) اشتهار ڇپائڻ کان بعد جن مڃيان اهليت اظهار جي موجودگيءَ ۾ هن ناجائز ۽ دل آزار لفظ بيان ڪياسي. قبول ڪري رهيا آهن ته هن ”يا علي مدد“ چوڻ ۽ علي ولي الله چوڻ ۽ يعسوب الدين جي القابن چوڻ تي اعتراض جي جملا بيان ڪري سامعين جي

جي دل ڏکيو ٿي هئي - هنجا اعتراض اهو نا قابل برداشت آهن جو جذبات کي اڀارين ٿا.

(۳) مناسب ائين هو ته انهيءَ اشتهار ۾ عقيدي پڌري ڪرڻ سان گڏ يا علي مدد ۽ علي ولي الله ۽ يعسو والدین جو اقرار ڪري پوزيشن صاف ڪري ها جو نه ڪيو اٿس.

(۴) هاڻي ته کيس گهرجي ته انهن القابن جو اقرار ڪري اشتهار ڇپائڻ سان نتيجو اهو نڪتو آهي جو سندس والد جي دوستن سندس پٽ مولوي عبدالحميد بنسبت پڇيو ته تون وهابي عقيدي جو ۽ تنهنجو پٽ شيعه عقيدي جو اعلان ڪري رهيو آهي سا ڪالهه تعجب جهڙي آهي جو رڳو پنهنجي پٽ تي ئي اثر نٿو وجهي سگهين ته ٻين سان بحث ڪرڻ جو سبب ڪهڙو؟ انهن کي جواب ڏنائين ته اوهان سمجهي نٿا سگهو ته مون پنهنجي پٽ کي هدايتون ڏنيون آهن ته شيعه سڏائي شيعن جون مجلسون پڙهي انهن کان پئسا هٿ ڪري حڪمت عمليءَ سان شيعه مذهب تي اعتراض ڪندو ره جو سواءِ شيعه تقرير ڪندڙن جي وهائين جي تقريرن تي شيعه ڌيان ئي نه ڏيندا.

سڃاڻي ڇهپ نهين سگهي بناوٽ ڪم اصولون سر
خشبو آ نهين سگهي ڪهڙي کاغذ ڪم ڏهولون سر

اشتھار غلط الزامن جي تردید - مولوي عبدالحميد چانڊيو جي

جواب ۾ اظهار حقيقت

۱- اشتھار غلط الزامن جي تردید وارو پڙهيو ويو
مولوي عبدالحميد چانڊيو ساري سنڌ ۾ ورهائي تخریب
پيدا ڪئي آهي. هن نازڪ دؤر ۾ ڪنهن به مذهب
واري تي حملو ڪري چڪتاڻ پيدا ڪرائڻ پاڪستان
جهڙي امن پسند اسلامي ملڪ ۾ ڪنهن به مسلمان لاءِ
زيبا نه آهي. مولوي صاحب اشتھار ۾ شيعن، مولوين ۽
ڏاڪرن کي (جاهل سڏي) انهن جي جذبات کي مجروح
ڪيو آهي. مناظره جو چئلينج ڏئي قانون جي خلاف
ورزي ڪئي آهي. جي کيس مناظره ڪرڻ جي سڌ آهي
نه حڪومت کان اجازت وٺي پوءِ شيعن، مولوين ۽
ڏاڪرن سان ڪنهن به وقت اچي مناظره ڪري سگهي
ٿو. نه رڳو پاڻ اڪيلو پر وهابي عقيدو رکندڙ پدر
بزرگوار سميت زور لائي سڌ پوري ڪري سگهي ٿو.

۲- اشتھار پڙهي ڏاڍو ارمان ٿيو جو مولوي صاحب
چانڊيو پاڻ کي مجتهد سمجهي علمي دعويٰ ڪئي آهي
پر علمي لياقت ۾ ڪهڙو ٿو گهرجي. انصاف سان ڏسبو

تہ هن لا عام سمجھي، هي اشتھار چپراڻي پاڻ وڌيڪ نا اھليت جو ثبوت ڏيئي پنھنجي لاءِ زياده نفرت پيدا ڪرائي آھي. ڇو تہ هاڻي ماڻھن کي پڪ ٿيندي تہ هي اڳڀر يا علي مدد مظهر العجائب ۽ علي ولي اللہ جو قائل نہ هو تڏھن تہ پاڻ کي بچائڻ لاءِ واويلا ٿو ڪري ۽ اشتھار چپراڻي قوم کي يقين ٿو ڏياري.

۳۔ اشتھار ۾ لکي ٿو تہ مان پنھنجي شيعہ قوم کي آگاهہ ڪرڻ ٿو چاهيان۔ شيعہ قوم تہ حضرت علي جا شيعہ آھن هي ڪو امام آھي ڇا؟ يا امامت جي دعويٰ ٿو ڪري ڇا جو شيعہ قوم کي پنھنجي قوم ٿو سمجھين؟

۴۔ لکي ٿو تہ مولوين کي مجبور ڪري هن سان گفتگو ڪرايو. هو نہ ساک جو نواب آھي نہ ڪي امام جو هنن کي ماري ڪٽي ٻڌي مجبور ڪري مناظرہ لاءِ وٺي ايندو.

مناظرہ ڪرڻ جو شوق هجيئن تہ ہميش قدمي ڪري پاڻ ميدان ۾ اچي.

۵۔ لکي ٿو (المخلص مولوي عبدالحميد چانڊيو مبلغ شيعہ فاضل ديوبند) مولوي جواب ڏئي تہ توهان ڪهڙي شيعن جي مدرسو ۾ پڙهي امتحان ڏئي مبلغ ٿيا آهيو؟ ديوبند جي ڪهڙي مدرسو ۾ پڙهي سرٽيفڪيٽ حاصل ڪيو آئو هي فقط قوم کي ڌوڪو ڏنو ويو آھي يا سچ آھي؟ مدعي جي عام جي قوم شيعہ کي

چڱي طرح خبر آهي. پريا روڊ ۾ زوار دادن وٽ توهان کي مفتي مولوي عابد حسين صاحب ڪتاب عربي پڙهڻ لاءِ ڏنو ته توهان انڪار ڪيو ته مون کي نه ٿو اچي. اچي. رڳو سنڌي لکڻ ٿو اچي. دنيا کي دوکو نه ڏيو. هن وقت قوم هوشيار آهي. توهان جي چالاڪين ۾ به گهڻو ٿو گهرجي.

جواب ۽- رسول ڪريم جي حديث آهي ته- من مات ولم يعرف امام زمانه مات ميتت الجاهلية- جيڪو امام جي معرفت بغير مري ويو اهو جاهليت جي موت مٿو- شيعه- مولوي- ذڪر سڀ معرفت امام رڪن تا پوءِ جاهل ڪيئن ٿيا. جو جاهل اکر لکي دريده ذهني ڪئي وئي آهي.

شيعه قوم

مولوي چانڊڻي کي اڳ به وهابي سمجهندا هئا. ۽ هاڻي به وهابي سمجهن ٿا. فقط شيعن ۾ امام حسين جو ذڪر ڪري ڪمائيندو هيو. امام جو ذڪر سني به ڪندا آهن. هندو به- نصارا ۽ يهودي به ڪندا آهن. سنڌ ۾ هندو نيڪ رام، رام چندر پنڊت وغيره مجلس ۾ امام جو ذڪر پڙهندا هئا ۽ نذر نياز شيعن کان وٺي ويندا هئا ۽ مولوي عبدالحميد کي امام جي ذڪر جو معاوضو ڏيندا هئا. پر شيعه عالم سمجهي نه ڏيندا هئا. جڏهن قوم شيعه کي خبر پئي ۽ پڪ ٿي ته هي

وهايت ٿو ڦهلائي ته ڏيکرم هن کان كفارا ڪشي
اختيار ڪيائون هائي ڪوبه سنڌ خواه پنجاب جو شيعه
هنڪي ٻڌڻ لاء تيار نه آهي.

٢- خداوند عالم قرآن ۾ ٿو فرمائي - يا ايها الذين
آمنوا لا تتخذوا آباءكم واهوا نكم اولياء ان ستحبوا كفر
علي الايمان و من يتولهم منكم فلولاك هم الظالمون؛
ترجمون- اي ايمان وارو اڪر توهان جا ماءُ پيءُ پيڻيون
ڀائر ايمان جي مقابل ڪفر کي پسند ڪن ته انهن
سان دوستي نه رکو ۽ جي دوستي رکندو ته اهي ظالم
آهن. توهان اهليت اظهار جي مخالفن والدين سان ۽
ڀائرن سان گڏ ٿا رهو. ڪتر متعصب آهن تنهن ڪري
توهانکي به انهيءَ آيت جو مصداق سمجهجي ڇا؟
شيعه ته ظالمن کان پيار رهندا آهن.

(مولوي چانڊيه جي وهائيت جا ثبوت)

مولوي چانڊيه صاحب کان عزادارن نفرت ڇو ڪئي؟
انجا هيٺيان سبب آهن:

١- احمد پور شرقي پنجاب مان رسالو شايع ٿيو
(بمسلمه ناد علي ڪانفرنس خارجيون کي شڪست فاش-
انهيءَ ۾ ڏيکيو صاحب مولوي جاڙي صاحب سان گڏ
عبدالحميد کي چنڊو بازي جي نالي سان سندس نالو
شايع ڪيو ڪتاب پڙهي ڏسو موجود آهي.

٢- بڪار جاگير ۾ سيد غلام نبي شاه مجلس ڪوٺائي

جتي ماستر زوار اله ڏٺو ٻرڙي سان وڙهيو جو چيائين
 ته علي مظهر العجائب نه آهي. هڪ ٻئي کي ڏک هيٺائون
 ماڻهن اچي ڇڏاڻو.

۳- ٻرلوءَ ۾ - سيد ٻرل شاه جي اوطاق تي سيد
 عيدن شاه - سيد حيدر علي شاه جي روبرو چيائين ته
 يا الله - يا محمد - يا علي چوڻ ڪفر آهي.

۴- سيد غلام رضا شاه شمسي سان ٻه انباري ۾
 بحث ڪيو اٿس سو شاهد موجود آهي.

۵- ڏاڪر غلام قنبر پنجاب واري روڙي ۾ شهزادي

خان جي آستاني تي مجلس ۾ اعلان ڪري چيو ۽
 جناب نادر علي خان ڪماري زميندار مديجي - جي اوطاق
 تي ۳- بجه رات ٽائين بحث ڪندو غلط عقيدا پيش
 ڪندو رهيو ۽ آءٌ اطهار جي شان ۾ نازيبا ۽ گستاخانه
 لفظ چوندو رهيو. سڀني شاهد موجود آهن.

۶- چڪ واري قافله تي اهلبيت جي دشمنن جي
 طرفداريءَ ۾ مومن ۽ مومنن جي والدين تي فوقيت ڏئي
 نازيبا لفظ ڳالهائين جنهن تي ڪوٽ ڏجي ۾ نجر علي
 پيرزادو گڏجي وارو مولوي سان ناراض ٿي وڙهيو ۽
 چڱي مرمت ڪئي.

۷- خيرپور ۾ مرحوم قبله دين محمد شاه جي اوطاق
 تي رسول ڪريم ۽ پاڪ سائن جي طهارت ۾ گستاخانه
 لفظ چيائين انهيءَ ڪري کيس سيد اوسط شاه صاحب
 . بيعزت ڪري اوطاق مان ڏڪاري لوتڙي ڪڍي ڇڏو.

۸- ڪهڙن جي ٻنهي ايجيٽيشنن ۾ غلط پروپيگنڊا ڪندو رهيو ۽ سيد امام علي شاه جي شان ۾ نازيبا لفظ هر جا چوندو رهيو.

۹- ٻوٻي شهر ضلع سانگهڙ کان واپسي تي جيب ۾ ويٺو هو ته جيب ڊرائيور يا علي مدد ڪيو ته مولوي عبدالحميد صاحب چوڻ لڳو ته اهو چوڻ ڪفر آهي. ڊرائيور رئيس غلام علي خان مري باوچ سان وڃي ڳالهه ڪئي. تڏهن رئيس صاحب مولوي چانڊيو جو اچڻ بند ڪري ڇڏيو.

۱۰- مولانا سيد محمد قاسم صاحب خيرپور، مولانا سيد علي صغير صاحب ڪوٽ ڏجي گواه آهن جنجي اڳيان ناشائستہ گفتگو مولوي حميد ڪئي آهي سا به آتم اطهار جي شان ۾ جي به هو شاهد آهن.

۱۱- ڳوٺ داداو ۾ مومن زنجير زني ٻڌي ڪئي ته کين چوڻ لڳو ته حرام آهي، جنهن تي سردار علي نواز خان ڌاريجي نيڪالي ڏيئي ڇڏيس.

۱۲- ڪربلا جي ماتم روھڙي واري لاءِ بي ادبانه لفظ ڪم آندائين جنهن تي مومن وڙهي پيس.

۱۳- حضرت امام علي رضا عليه السلام جي مزار مقدمه کي هوم ڏيڻ کي به ڪفر چيائين.

۱۴- يتيم علي ڏاڪر سان جيب ۾ ويٺو هو گفتگو ڪندي چيائين ته جهنڊو ناجائز آهي.

۱۵- مولوي صاحب راڻيپور ۾ قرآن مٿي تي ڪئي
 چيو ته آءٌ وري راڻيپور ۾ مجلس پڙهڻ نه ايندس. ان
 کان بعد ڪئي مرتبه پڙهي ويو آهي. ثابت ٿيو ته
 سندس قرآن تي ذري جيترو به ايمان نه آهي.

۱۶- روهڙي ۾ سيد نعمت الله شاه جي جڳهه تي
 مجلس ۾ قرآن ڪئي ۽ هزارين قسم ڪئي چيائين ته
 آءٌ مولوي ڊڪو جي ڀارتي نه آهيان - هو دشمن اهلبيت
 آهي، آءٌ انهن کان بيزار آهيان. آخر ڪوڙو ظاهر ٿي
 پيو جو مولوي ڊڪو ٻار شاه وغيره کي پاڻ دعوت
 ڪري وٺي آيو. ۽ لاڙڪاڻه ضلع ۾ انهن کي پڙهائين
 سندس نالي سان اشتهار موجود آهن.

۱۷- هي جيڪي ڳالهون اهلبيت اطهار ۽ رسول
 ڪريم صلعم جي شان ۾ مولوي حميد ڪري ٿو اهي
 ساڳيون ڳالهون ۱۹۱۹ع ۾ پنجاب ۾ شروع ٿيون
 هيون جنجي جواب ۾ علي ۽ جي محسن عالمن کين
 معقول جواب ڏئي سندن منهن هميشه لاءِ بند ڪري
 ڇڏيو. سنڌ ۾ هزهائينس مير علي نواز خان ٽالپر مرحوم
 جي زماني ۾ هڪ مولوي سعيد الله (نوب محمدي) ڪتاب
 لکي شايع ڪيو هو. جنهن جو منهن ٽوڙ جواب مولوي
 سيد خادم حسين شاه مرحوم (حيدري پستول) ڏنو ۽
 مير صاحب مولوي سعيد الله کي رياست مان نيڪالي
 ڏئي ڇڏي. سنڌ جي مومنن کي چڱي طرح خبر آهي.

هاڻي به مولوي حميد ساڳيا راڳ شروع ڪيا آهن. پر
مومن هوشيار آهن. هاڻي هو ڪنهن کي به ڪمراه
ڪري نه سگهندو.

۱۸- مولوي عبدالحميد صاحب ۶ ماه محرم جي
رات منگهنواري ۾ ۴ ڏهين محرم جي رات ڪوٺ
لڙها بڪار ۾ جيڪي ڪرتوت ڪيا تن جو مفصل
احوال ٻئي اشتهار ۾ جلد از جلد قوم جي اڳيان
پيش ڪندس.

۱۹- مولوي عبدالحميد صاحب تارڪ صلوٰۃ - قرآني
قسمي ڪوڙو آهي. قبله حاجي سيد ربحه شاه عليہ رحمت
جي ميلي تي مجلس ۵-زا ۾ پڙهندي قسم کڻي ڇيائين
ته آءٌ مولوي ڊڪو وارن کان بيزار آهيان - ڪوٺ
ڏجي ۾ به ساڳيا قسم کڻي شيعن کي اعتبار ڏيڻ لڳو.
پر آخر ڪوڙو ظاهر ٿيو ۽ مولوي ڊڪو صاحب وغيره
کي لاڙڪاڻه ضلع ۾ وٺي اچي پڙهاياين - وري هاڻي
اشتهار ڇاپرائي شيعن کي يقين ڏياري ٿو ته وري وڃي
قوم شيعن کي ڦريان - هاڻي اهل انصاف کي منهنجو
مرض آهي ته مولوي چانڊيه جي ڪهڙي قسم تي اعتبار
ڪجي ۽ ڪهڙي قسم تي يقين ڪجي - تقرير واري
قسم تي يا اشتهار واري قسم تي؟

بيون ڪيترن ڳالهون اڃا رهجي ويون آهن جو
طوالت جي سبب پيش نه ڪري سگهيو آهيان سنڌ

جا شيعه - مولوي صاحب - ڏاڪر صاحب سڀني مولوي صاحب جي ڪردار مان بخوبي واقف آهن ۽ قوم شيعه کيس هر طرح سان پرکيو آهي ۽ چڱيءَ طرح سندس اعتقاد مان واقف ٿي مولوي کان بيزاري اختيار ڪئي آهي. هن وقت هاري سنڌ ۽ پنجاب ۾ ڪوبه مومن مولوي کي ٻڌڻ لاءِ تيار نه آهي.

شيعه قوم کي مذهبي اڀل

مولوي جو نه قرآن تي ايمان آهي - نه رسول ڪريم ٿي، نه اهلبيتن پاڪن تي ايمان آهي فقط ۴۲۰ ڪري قوم کي ڦريو اٿس. منهنجو مومن جي خدمت ۾ عرض آهي ته اهڙن عالم نما جاهلن، دين جي دشمنن کان هوشيار رهو ۽ سندن تقرير هرگز نه ٻڌو.

مولوي صاحب عبدالحميد کي به ڪي ته ايمان جي حاصل ڪرڻ جي پوري پوري دوا ڪري ۽ دماغ جي درستي لاءِ گدو بندر مان دوا ڪرائي صحت ياب ٿيڻ جي ڪوشش فرمائي.

آخري لفظ - سنڌ جا مومن هي هيٺيان ڪتاب گهرائي پڙهو جيڪي اسان جي مولوين صاحبن منڪر اعليٰ ٻڪو وارن ۽ مولوي عبدالحميد جي جوابن ۾ لکيا آهن.

۱:- حقائق الوسائط:

جلد اول دوم مولانا محمد بشیر صاحب ٹیکسلا۔
ملن جو ہند (جناب سید حسین صاحب فونہروی ۳۸-
ایف رضویہ کالونی کراچی (۲) ٹیکسلا)۔

۲:- نصرت الذاکرین:

آغا عبدالحسن سرحدی۔ ملن جو ہند درس آل محمد
مرکودا روڈ لائل پور فون نمبر ۶۵۴۱۔

۳:- مسلسل نام علی کافرئیس خارجہون کی شکست فاش:

پتہ دفتر انجمن اشاعت حسینیت قصر زین العابدین
احمد پور شرقیہ۔

۴:- ذاکری کا شرعی مقام:

مولانا محمد بشیر صاحب ٹیکسلا (پتہ ساگیو)۔

۵:- حقائق العقائد:

میرزا یوسف حسین صاحب قبا، پتہ افتخار بک دہو
اسلام پورہ لاہور۔ حیدرآباد قدم گاہ۔

۶:- کتاب کاشف العقائد:

مولانا سید محمد عارف صاحب پرنسپل جامعہ حسینیہ
دارالعلوم جھنگ، شیعہ یتیم خانہ جھنگ۔

۷:- معالم الشریعہ:

مولانا سید ضمیر الحسن صاحب نجفی۔ احمد پور
سیال ضلع جھنگ۔

قبله مولانا سيد محمد قاسم صاحب پرنسپل سلطان
المدارس خيرپور جو ڪتاب - اهي ڪتاب گهراڻي پڙهو
۽ ٻين مومنن کي به پڙهي خبر ڏيو - انشا الله ڪو به
منڪر اهلبيت توهان سان ڳالهائي نه سگهندو - آخر ۾
دعا ٿو. گهران ته حضرت علي عليه الصلواة والسلام
حيدر ڪرار - دليل جو هسوار - قاتل ڪفار ۽ صاحب
زمان سردار توهان جو ۽ توهان جي بچڻ جي ايمان
جو دين جو هميشه محافظ آهن آمين ٿر آمين - وما
علينا الا البلاغ.

الحشدة

سيد زوار حسين شاه رضوي

ذاڪر اهلبيت

روهڙي

نويديت هرده باد

هبيديت زنده باد

